

foto: Koen Broos

Sidi Larbi Cherkaoui

Interview

In dit nieuwe seizoen leggen we de focus met veel plezier op de nieuwe Schouwburg. We vroegen Sidi Larbi Cherkaoui als curator van het dansprogramma. Op deze pagina's licht hij zijn keuze toe.

In je programma herkennen we enkele van je grote inspiratiebronnen, zoals Anne Teresa De Keersmaeker, Wim Vandekeybus en Alain Platel. Wat hebben deze Tachtigers voor jou betekend?

“Het werk van De Keersmaeker (zie p. 154) heb ik in 1996 leren kennen toen ik studeerde aan haar dansschool P.A.R.T.S. Ik ben altijd onder de indruk geweest van haar oeuvre, omdat er een enorme eerlijkheid in schuilt. Ze maakt werk als een open boek.

Bij Alain Platel (zie p. 67) zie je dezelfde integriteit, al is zijn werk veel fictiever en mysterieuzer. Hij confronteert je met het onbewuste. Met hem werken in ‘Iets op Bach’ (1998), mijn eerste professionele ervaring binnen de hedendaagse dans, was enorm bevrijdend. Sindsdien ben ik zijn werk blijven volgen en elke keer ben ik er diep door geëmotioneerd.

Wim Vandekeybus (zie p. 181) heb ik tot slot in 2002 leren kennen toen hij de solo ‘It’ voor me maakte. Zijn werk is zeer intens en persoonlijk. Naast choreograaf is hij ook fotograaf en filmmaker en dat zie je. Zijn

personages lijken zo weggelopen uit een alternatief fotoboek en hij vertelt prachtige, associatieve verhalen.

Zowel De Keersmaeker, Platel als Vandekeybus blijven al meer dan dertig jaar trouw aan hun eigen stijl, maar toch zijn ze niet bang om te transformeren. Dat bewonder ik.”

Daarnaast toon je ook voorstellingen van twee jonge choreografen die eerder betrokken waren bij jouw gezelschap Eastman: Fabian Thomé en Helder Seabra. Voel je met hen ook een verwantschap?

“Als curator zoek ik altijd naar een manier om te praten over wie voor mij de artistieke bakens heeft verzet en wie na mij komt. Zowel Thomé (zie p. 82) als Seabra (zie p. 118) werken op een zeer intuïtieve manier. Ze hebben geen pasklaar antwoord voor wat ze doen en ze verwachten dat ook niet van het publiek. Hun werk heeft een soort empirische wijsheid.

Ze hebben allebei ook een heel persoonlijke manier van bewegen. Seabra, die uit Portugal komt, heeft de intensiteit van een sportman. Thomé is veel lyrischer en sculpturaler, maar ook hij danst met zo’n overgave dat het zweet ervan afdruipt. Beide makers smijten zich volledig in hun werk en dat vind ik fantastisch.”

Die verschillende generaties breng je ook samen bij Ballet Vlaanderen, waar je sinds drie jaar artistiek leider bent. Voor Turnhout selecteerde je een uiteenlopende triple bill met werk van Trisha Brown, de grondlegster van de postmoderne dans, Crystal Pite, die nog bij William Forsythe danste, en een recente creatie van jezelf.

“Ballet Vlaanderen (zie p. 167) geeft me de kans om te praten over de geschiedenis van de dans. We kijken terug op het verleden en brengen dat in verband met vandaag. De laatste honderd jaar is er in de danswereld ontzettend veel gebeurd. In 1913 maakte Nijinsky bijvoorbeeld furore met ‘Le sacre du printemps’, in 1975 maakte Pina Bausch een totaal verschillende maar even indrukwekkende versie van dit revolutionaire ballet. Van beide kunstenaars staat er werk op het repertoire, waarmee we hun verwantschap over de tijd heen aantonen.

Voor mij telt dus niet het onderscheid tussen klassiek of hedendaags, wel de ideeën van een choreograaf. Is zijn of haar bewegingstaal interessant genoeg om door te geven aan een nieuwe generatie dansers, en dus aan een nieuwe generatie toeschouwers?”

Over nieuwe dansers gesproken ... De studenten van de Fontys Academie (Tilburg) en Artesis Hogeschool (Antwerpen) (zie p. 185) zullen op de Dag van de Dans 2019 werk tonen van jezelf en Wim Vandekeybus. Welke kwaliteiten zoek jij als choreograaf in een danser?

“Heel eenvoudig: eerlijkheid - wat betekent dat een danser ook moet durven tonen waar hij niet goed in is. Ik ben geboeid door mensen die je ziet groeien, die zich kwetsbaar durven opstellen en precies daardoor veel meer kunnen. Diversiteit is voor mijn werk natuurlijk ook belangrijk: ik hou van performers die kunnen dansen, acteren en zingen. Aan stijl ben ik niet gebonden, ik werk even graag met een hiphopper, flamencodanser of ballerina. Belangrijker vind ik dat mijn dansers niet competitief denken. Mijn motto is: als je iets weet dat iemand anders niet weet, deel dat dan in plaats van tijd te verspillen aan de beste te willen zijn.”

Veel mensen vinden dans nog steeds een moeilijk medium. Hoe zou jij die kritiek weerleggen?

“Alles hangt af van de ingesteldheid waarmee je een schouwburg binnenstapt. Vooroordelen werken je alleen maar tegen, dat kan ik als Vlaams-Marokkaanse, homoseksuele choreograaf alleen maar bevestigen (lacht). Naar dans kijken vergelijk ik graag met naar het strand gaan en naar de zee turen. Wat is daar in feite te zien? Niets, behalve een grote plas water.

En toch zitten wij daar. Toch willen zoveel mensen telkens opnieuw in dat eindeloze landschap verdrinken. Als je gewoon open kijkt naar een dansvoorstelling, mag je erop vertrouwen dat er iets zal blijven hangen.

Vandaag gaan we te vaak naar het theater met het idee dat we waar willen voor ons geld. Maar in plaats van kunst te consumeren, is het zoveel fijner om volledig mee te stappen in de wereld die kunstenaars voor je creëren. Dans is helemaal geen arrogante kunstvorm, maar een medium waarin mensen zichzelf blootgeven. Samen met de rest van het publiek kan je ontcijferen wat er op de scène gebeurt. Voor mij is kunst altijd al communicatie geweest. Het heeft me leren praten over dingen waarvoor ik jarenlang geen woorden vond. Een kunstenaar komt met een vraag naar een publiek, maar een publiek komt ook met een vraag naar een kunstenaar. Precies die uitwisseling is zo interessant."

Fractus V / foto: Filip Van Roe

Je hebt al vaker in Turnhout gewerkt: 'Puz/zle' (2012) heb je grotendeels in residentie in de Warande gemaakt, en in 2002 creëerde je 'OOK' bij Theater Stap. Heb je goede herinneringen aan deze stad?

"Turnhout staat voor mij synoniem met rust. Toen we repeteerden voor 'OOK' kwam ik dagelijks vanuit het drukke Antwerpen naar Turnhout en de stad voelde als een oase. Nu ik de hele wereld rondreis, is dat nog veel meer het geval.

Als choreograaf vind ik het belangrijk om een band te hebben met regionale plekken. Ik heb het geluk dat ik gevraagd word voor fantastische projecten in het buitenland - zo mocht ik vorig jaar de choreografie maken voor Beyoncé's optreden op de Grammy Awards en werk ik nu in New York met Alanis Morissette aan een musical. Maar thuis op mijn piano tokkelen of tekenen maakt me even gelukkig. Als je een verhaal te vertellen hebt, wil je dat iedereen het hoort, of dat nu op Broadway is of in Berchem."

tekst: Charlotte De Somviele